

JULI 1962-AUG. 1962
11^e JAARGANG

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. (070) 11 98 43

✕

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

✕

Verschijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

011/001 .NIN I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Gespreksgroepen	Blz. 103
Kaderconferentie	" 103
Raadsman voor studenten	" 103
Voordracht-tournee	" 103
Jaarverslag geestelijke verzorging	" 103/104

HUMANITAS

Adviseuse Maatschappelijk Opbouwwerk	" 105
Plaatselijke telefoondiensten	" 105
Opleiding Bejaardenverzorgster	" 105/106
Collecten	" 106
Jaarverslag Rotterdam	" 106
Kaderblad "Humanitas"	" 106/107

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Contact met Belgische H.J.G.	" 107
Maandblad	" 107

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Pinksterkampen	" 107
Contactbijeenkomst	" 108
Zomerkampen	" 108

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Zonerkamp	" 108
-----------	-------

HUMANISTISCH THUISFRONT

Cursus geestelijke raadslieden	" 108
Nationaal Thuisfront Nieuw Guinea	" 108
Collecten	" 108
Jaarverslag 1961	" 108/109

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN

Benoeming	" 109
-----------	-------

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Jaarvergadering	" 109
"Vernieuwing"	" 109

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden augustus en september voor de V.A.R.A. Blz. 109/110

HUMANISTISCHE LITERATUUR

" 110

INTERNATIONAAL NIEUWS

Engeland " 110

België " 111

International Humanist and Ethical Union (I.H.E.U.) " 111

VAN ALLE KANTEN

Verlagen, reportages enz. (De Haagse Post)

Rapport kunstmatige inseminatie aangehaald " 111

Verslag opening eigen gebouw te Brunssum (Het Vrije Volk) " 111

Kanerverslagen inzake amendement Kleijwegt Mammoetwet
(Het Vrije Volk)

" 111/112/
113

Humanistische rubrieken in de Gelderlander Pers
(Het Arnhems Dagblad en De Gelderlander)

" 113/114

Humanistische geestelijke verzorging in de gevangenissen in België
(De Standaard - België)

" 114/115

Bevrijdend Denken over rationalisme, humanisme en existentialisme

" 115/116

HUMANISTISCH VERBOND

Gespreksgroepen.

Het instituut van afzonderlijke gespreksgroepen in de gemeenschappen van het Humanistisch Verbond breidt zich voortdurend uit. Deze vorm vindt o.a. belangstelling bij jongere leden, zodat er al in verscheidene plaatsen groepen bestaan die regelmatig bijeenkomen.

Teneinde dit werk te ondersteunen, bevat het blad voor bestuurders, "Kader", een rubriek over dit onderwerp, in het bijzonder om de leiders van deze groepen te scholen. Daarnaast worden al enkele jaren voor deze functionarissen één keer per jaar conferenties op "De Ark" in Nunspeet gehouden. Ook voor dit jaar staat een dergelijke bijeenkomst op het programma en wel op 20 en 21 oktober.

Kaderconferentie.

In afwijking van de gebruikelijke Topkaderconferentie in het najaar voor bestuurders van gewesten en federaties wordt dit jaar op "De Ark" een regionale bijeenkomst gehouden, waaraan ook een afgevaardigde van gemeenschapsbesturen zal kunnen deelnemen. Daarnaast is er een bijeenkomst op zaterdag 3 november in het Erasmushuis, met als voornaamste onderwerp van gesprek het humanistisch vormingsonderwijs.

Raadsman voor studenten.

Op voordracht van de Centrale Commissie voor Geestelijke Verzorging (C.C.G.V.) benoemde het hoofdbestuur in zijn vergadering van 30 juni 1962 de heer Mr. G.L.P. Warburg te Haren tot raadsman voor de studenten. Dit is de tweede functionaris op dit speciale gebied. De andere is Dr.Ir. E.W.B.v.d. Muyzenberg te Wageningen voor de studenten aldaar. Naar een kandidaat voor Amsterdam wordt gezocht.

Voordracht-tournee.

Gedurende het winterseizoen zal de voordrachtskunkenaresse Mevr. Liesbeth Sanders in verschillende gemeenschappen optreden met een programma onder de titel "Zo maar mensen". Voorlopig staan Groningen, Hilversum, Rotterdam en het gewest Zuid-Holland-Noord op de agenda, naar er zullen nog meer voorstellingen plaats vinden, waarover de onderhandelingen nog gaande zijn.

Jaarverslag geestelijke verzorging.

Verschenen is het jaarverslag 1961 van de Centrale Commissie Geestelijke Verzorging van het Humanistisch Verbond. Wij ontlenen hieraan het volgende:

Plaatselijke geestelijke verzorging.

Bij de plaatselijke geestelijke verzorging deden in dit verslagjaar twee nieuwe figuren hun intrede naast de plaatselijk geestelijk raadsman (PGR), namelijk de medewerker geestelijke verzorging (MGV) en de hoofdcontactpersoon (HCP).

Mede dank zij de aanstelling van deze medewerkers is de relatieve achterstand in de grote steden althans enigermate ingelopen. De MGV's worden aangesteld in gemeenschappen waar nog geen PGR te vinden is; zij werken zoveel mogelijk met de steun van een PGR uit de streek of federatie. De HCP's hebben een taak die behalve op het terrein van de geestelijke verzorging ook op organisatorisch vlak ligt: zij dienen, door het leggen van contacten met de leden, de band tussen lid en gemeenschap te onderhouden en te versterken. Bij de uitbouw van het contactbezoek blijken overigens de gespreksgroepen een zeer nuttige functie te vervullen.

Eind 1961 waren aldus 46 PGR's werkzaam, verspreid over 35 gemeenschappen; 22 MGV's, verspreid over 8 gemeenschappen; en 38 HCP's, verspreid over 36 gemeenschappen. Het totale aantal medewerkers, met wie door de Centraal Geestelijk Raadsman en zijn assistent rechtstreeks contact werd onderhouden, bedroeg dus 106 personen in 55 gemeenschappen. Eind 1960 waren deze cijfers respectievelijk 67 en 42.

Ziekenbezoek.

De centrale leidster Mevrouw A. Treurniet-Wiersma onderhield in 1961 contact met ziekenbezoek(st)ers in 35 gemeenschappen. Aan het einde van het jaar waren ongeveer 65 bezoek(st)ers werkzaam.

Arbeiderskampen.

De geestelijke verzorging in de arbeiderskampen strekte zich in 1961 uit over 24 kampen, tegen 31 kampen in 1960. Deze teruggang vond haar oorzaak voornamelijk in de gunstige stand van de werkgelegenheid, waardoor minder kampen voor Aanvullende Werkgelegenheid en minder oogstkampen geopend waren.

In totaal strekte de geestelijke verzorging in de arbeiderskampen zich uit over ongeveer 2400 man; gemiddeld hebben de raadslieden met 20% van de kampbevolking persoonlijk contact. Een veel groter deel wordt echter in groepsgesprekken bereikt.

Het raadsliedencorps bestond op 31 december 1961 uit 25 personen. Gedurende dit jaar stonden 13 raadslieden op non-actief in verband met het kleinere aantal kampen.

Gedetineerden

De humanistische geestelijke verzorging in de Inrichtingen van Justitie onderging in het verslagjaar opnieuw uitbreiding.

Per 1 januari 1961 waren 193 gedetineerden in contact met een geestelijk raadsman. In de loop van dat jaar werden 638 nieuwe aanvragen genoteerd, zodat het Humanistisch Verbond in 1961 aan 831 aanvragen had te voldoen (744 in 1960; 717 in 1959; 676 in 1958; 549 in 1957).

Op 1 januari 1962 ontvingen 214 gedetineerden humanistische geestelijke verzorging.

In verband met deze groei nam ook het aantal geestelijke raadslieden toe: op 1 januari 1962 stonden 51 geestelijke raadslieden ter beschikking van de gedetineerden.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"HUMANITAS"

Adviseuse Maatschappelijk Opbouwwerk.

Mejuffrouw drs. R.A.E. Zijlman, die in het begin van het jaar Mejuffrouw L. Hijmans bij Humanitas is opgevolgd als "Gecommitteerde voor de "Probleemgebieden" is tevens benoemd bij de vereniging als adviseuse voor Maatschappelijk Opbouwwerk. Het is namelijk gebleken, dat er in het algemeen een verschuiving van de problematiek heeft plaats gehad van sociale planning naar sociale opbouw, terwijl er ook gebieden zijn die niet door de regering als probleemgebied zijn aangewezen, doch die op gelijke wijze de aandacht van Humanitas vragen.

Plaatselijke telefoondiensten.

Het hoofdbestuur van Humanitas heeft een commissie benoemd die, met één der landelijke staffunctionarissen als middelpunt, het hoofdbestuur van advies zal dienen inzake de deelname van Humanitas aan plaatselijke telefonische hulpdiensten. De Commissie bestaat uit:

de heer T. van Groothoest, voorzitter,

mevrouw drs. E. Ploeger-Schaapman,

de heer D. d'Angremond,

de heer J. Terlouw, secretaris.

Opleiding Bejaardenverzorgster.

In het kader van de Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg is een tweetal opleidingsprogramma's ontworpen, te weten voor Bejaardenhulpsters en Bejaardenverzorgsters.

De uitvoering van deze opleidingsprogramma's is in handen gegeven van:

de Stichting Protestantse Opleidingen Bejaardenzorg (S.P.O.B.)

de Studie Commissie Opleidingen Bejaardenzorg (S.C.O.B.) = R.K.

de Stichting Opleidingen Bejaardenzorg (S.O.B.)

De jongste Stichting - de S.O.B. - heeft een algemeen karakter. Het bestuur bestaat o.a. uit representanten van:

De Nederlandse Centrale voor Huisvesting van Bejaarden;

De Nederlandse Federatie van Algemene instellingen voor Gezinsverzorging;

De Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk "Humanitas";

De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen;

De Stichting "Jolin", Joodse Oude Lieden en Invaliden;

De Vereniging van Directies van tehuizen voor bejaarden.

In 1961 is een eerste cursus bejaardenhulpsters gestart aan de Amsterdamse Huishoudschool aan het Zandpad.

In september 1962 wordt aan deze school met een tweede cursus begonnen, terwijl eveneens gestart wordt aan de Vakschool voor Meisjes, Rapenburg 23 te Leiden en de School voor Werkende meisjes, Falckstraat 11, Den Haag.

De cursisten worden opgeleid voor het diploma bejaardenhelpster van de Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg. De opleiding duurt 2 jaar. Er wordt één avond per week les gegeven, gedurende 40 weken per jaar. Het lesprogramma is zeer afwisselend en vanzelfsprekend volkomen afgestemd op de werkzaamheden, die de meisjes hebben te verrichten.

De cursisten zijn werkzaam in bejaardentehuizen, of hebben het plan in de bejaardenzorg te gaan werken. Ook zij, die thuiswonende bejaarden hulp verlenen, binnen het kader van een erkende instelling, kunnen aan de opleiding deelnemen.

Verdere inlichtingen verstrekken de directrices van bovengenoemde scholen of het landelijk secretariaat van de S.O.B., J.W. Brouwersstraat 16, Amsterdam.

Het bestuur van de Stichting heeft een cursusleidster aangesteld, die de praktijk begeleidt. Verder staat uitbreiding van het aantal cursussen bejaardenhelpster op het programma, alsmede de start van enkele cursussen bejaardenverzorgster.

De landelijke Stichting is gaarne bereid plaatselijke en/of regionale initiatieven te ondersteunen.

Op de eind juni gehouden bestuursvergadering is een besluit genomen om de Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden (H.S.H.B.) te verzoeken een bestuurslid voor de S.O.B. voor te dragen. In de plaatselijke commissie Amsterdam werkt de H.S.H.B. reeds mee.

Als cursusleidster is aangesteld Mejuffrouw Th.M. van Waardenburg, die 15 september a.s. haar taak gaat beginnen.

Collecten.

De afdelingen Dieren en Velp hebben van het gemeentebestuur toestemming gekregen tot het houden van een gezamenlijke collecte.

Jaarverslag Rotterdam.

Verschenen is het jaarverslag van de afdeling Rotterdam. Enkele groepen:

Het ledental bedroeg op 31 december 1961 : 2611.

Aan het bureau waren per ultimo december 46 medewerkers verbonden, met inbegrip van maatschappelijk werksters, gezinsverzorgsters en gezins-helpsters.

De afdeling heeft 19 bejaarden-sociëteiten, die tezamen in 1961 865 bijeenkomsten organiseerden, die in totaal bezocht werden door 29.560 personen, dat is 34 bezoekers per bijeenkomst.

Kaderblad "Humanitas".

Het juni-nummer van "Humanitas" heeft de volgende inhoud:

Drs. R.A.E. Zijlman - Een stedenbouwkundige benadering van de sociale gedragsvorming.

J. Terlouw - De taak van de gezinsverzorgster.
P.E. Hutte - De reclasseeringsraden onder de loop.
Mededelingen over Ellinchem.
Boekbesprekingen.
Varia.

-o-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Contact met Belgische H.J.G.

Op donderdag 21 juni werd door Pedro van Meurs (2e seer.) een bezoek gebracht aan de Belgische H.J.G.

Het totale aantal leden is hier belangrijk meer dan bij ons.

De Humanistische Jeugdbeweging in België blijkt een belangrijkere plaats in te nemen dan in Nederland.

1. Door haar groter aantal leden.
2. Omdat de vereniging zich daar veel meer als vereniging laat gelden, o.a. door voor bepaalde activiteiten in onmiddellijk overleg met de regering te treden (Ze werden daarom ook veel meer erkend als vereniging door de regering, wat blijkt uit subsidies voor bijeenkomsten en kampen), en bijvoorbeeld door een politiek dispuut "Dialektika" dat politieke situaties, die onmiddellijk te maken hebben met ethiek en moraal, bestudeert en bekritiseert.
3. Door het feit, dat op de Belgische scholen aan niet-godsdienstige leerlingen lessen in "Zedeleer" gegeven wordt, vaak door humanisten.

In oktober zal de H.J.G. een weekend organiseren; hier hopen we ook Belgische H.J.G.-ers aan te treffen.

Onderwerp voor het weekend zal zijn: Spanje en Portugal.

Maandblad.

De H.J.G. heeft weer een maandblad: "Humus" geheten. Vóór de vakantie verschenen nog twee nummers, na de vakantie zal het worden voortgezet.

-o-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Pinksterkampen.

Tijdens de Pinksterdagen heeft de H.J.B. twee kampen gehouden en wel in Wassenaar en in Oudemirdum. Op beide kampen heeft een lid van het Humanistisch Verbond een inleiding gehouden over modern humanisme.

Verder vermeldden de twee programma's een lezing van een inker en een lezing van een kunstschilder. Beide kampen waren bijzonder geslaagd.

Contactbijeenkomst.

Verder organiseerde het hoofdbestuur een contactbijeenkomst, waarop de afgevaardigden van de afdelingen het wel en wee van de afdelingen bespraken.

De afdelingen Amsterdam, Arnhem, Hilversum en Zeist bleken bijzonder goed te lopen, terwijl de andere afdelingen nog met moeilijkheden hadden te kampen.

Zomerkampen.

In de grote vakantie worden bovendien drie zomerkampen gehouden: twee zeilkampen in Friesland en een zee-kamp op Texel.

-o-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

"S O C R A T E S"

Zomerkamp.

Van 30 juni tot en met 7 juli heeft de S.V.H.G. "Socrates" een zeilweek gehouden in Uitwellingerga. De 19 deelnemers, die de kampeerboerderij "Us Untwyk" bevolkten, hebben ondanks het gebrek aan zon een plezierige tijd gehad.

-o-

HUMANISTISCH THUISFRONT

Cursus geestelijke raadslieden.

Op 2 juni 1962 is een cursus voor geestelijke raadslieden begonnen, die in samenwerking tussen Verbond en Humanistisch Thuisfront is opgezet. Deze cursus vindt plaats in het Erasmushuis te Utrecht en is in eerste instantie bedoeld voor de vorming van geestelijke raadslieden van het Humanistisch Thuisfront.

Nationaal Thuisfront Nieuw Guinea.

Het Humanistisch Thuisfront heeft zitting in het opgerichte Nationaal Thuisfront Nieuw Guinea.

Collecten.

Het Humanistisch Thuisfront houdt dit jaar ongeveer 50 collecten, waarvan het grootste deel in oktober zal plaats vinden.

Jaarverslag 1961.

Verschenen is het jaarverslag over 1961 van het Humanistisch Thuisfront. Enkele grepen:

Het bezoek aan het Vormingscentrum, dat gevestigd is in het Coornherthuis te Driebergen, heeft zich als volgt ontwikkeld:

1957	:	362
1958	:	866
1959	:	1455
1960	:	2222
1961	:	2715

De vier militaire tehuizen, te Amersfoort, Nunspeet, Doornspijk en Havelte, trokken in 1961 tezamen 175.980 bezoekers.

-o-

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN

Benoeming.

Per 1 september 1962 is tot directeur van de H.S.H.B. benoemd de heer F. van den Berkhof.

-o-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Jaarvergadering.

De jaarvergadering van de Humanistische Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid zal zaterdag 17 november in Utrecht of Amersfoort worden gehouden.

"Vernieuwing".

Het officiële orgaan van de H.W.G. "Vernieuwing" van juni bevat ditmaal een artikel van redacteur K. Timmerman over de hulp aan de ontwikkelingslanden, waarin hij betoogt, dat deze hulp meer is dan een zaak van solidariteit, maar voor het Westen en voor de wereld een zaak van zelfbehoud.

Verder wordt er in genoemd nummer aandacht gewijd aan het heengaan van Mr. J.A.W. Burger als fractieleider, wordt de commerciële televisie behandeld en worden de stembusuitslagen besproken.

Proefnummers worden gaarne verstrekt door het secretariaat: Haagweg 210, Leiden.

-o-

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden augustus en september voor de V.A.R.A.

5 augustus	:	C.H. Schonk	:	"Oorlog in het klein".
12 augustus	:	J. Bijleveld	:	"Het derde internationaal congres van humanisten".
19 augustus	:	Drs. W. van Dooren	:	"Utopie en werkelijkheid".

- 26 augustus : J. van der Molen : "Juist instellen".
2 september : Prof. Dr. J.J. Fahrenfort : "De moraal als bestanddeel van het humanisme".
9 september : Dr. Albert Daan : "Onverdraagzaamheid?".
16 september : Dr. M.C.D. Huilman : "Oecumene en Humanisme".

-o-

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Verschenen is het tweede nummer 1962 van "Rekenschap", tijdschrift voor wetenschap en cultuur van de Humanistische Stichting Socrates.
Inhoud:

- Adriaan Morriën - Gedichten.
Adriaan Morriën - Wantrouwen tegen de poëzie.
Gabriël Smit - Gedichten.
Gabriël Smit - Vertrouwen in de poëzie.
Gunner Ekelöf - De Zweedse service-democratie.
P. Thoenes - Vrijheid in een georganiseerde wereld.
D.H. Prins - Naar de rijpe persoonlijkheid.
Libbe van der Wal - Afscheid van argumentatie.
Freudenthal - Newton en Russell als Engelse filosofen.
Personalialia.

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS

Engeland.

In the Humanist van mei 1962 komt een artikel voor van D.H. Tribe, waarin deze schrijft over de adoptieproblemen van de Engelse humanisten. Om een kind te kunnen adopteren, is men praktisch aangewezen op de hulp van een adoptievereniging; theoretisch kan men ook zonder die hulp tot adoptie komen, maar aangezien de vraag het aanbod aanzienlijk overtreft, is de hulp van een adoptievereniging in feite onontbeerlijk. De meeste adoptieverenigingen nu staan op godsdienstige grondslag. Er zijn echter in Londen twee "neutrale" adoptieverenigingen. Het merkwaardige verschijnsel doet zich nu voor, dat deze verenigingen evengoed van de aspirant adoptief-ouders verlangen dat zij een godsdienst belijden. Humanisten komen niet in aanmerking als adoptief-ouders. Dit heeft er al toe geleid, dat sommige humanisten in vredesnaam maar een godsdienst aannamen om aan een adoptie-kind te kunnen komen. Anderen weigeren dit. Zij opperen de mogelijkheid een Humanistische adoptievereniging te stichten. Zo ziet men dat ook in Engeland de humanisten soms tegen hun wil "in de verzuiling" gedrongen worden.

B e l g i ë.

Het julinummer van "Het Vrije Woord", het orgaan van het Humanistisch Verbond in België, is een bijzonder nummer, dat geheel gewijd is aan Jeugd en Sexualiteit.

International Humanist and Ethical Union (I.H.E.U.).

Het julinummer van "International Humanism" is geheel gevuld met beschouwingen van vooraanstaande personen in de I.H.E.U., in verband met het congres dat van 2 - 7 augustus te Oslo wordt gehouden.

Dr. J.P. van Praag wijdt zijn beschouwing aan de betekenis van enkele termen uit de filosofie, die in de verschillende talen een verschillende draagwijdte hebben.

-o-

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz. (De Haagse Post).

Rapport kunstmatige inseminatie aangehaald.

De Haagse Post van 14 juli 1962 geeft een overzicht, onder de titel "Geladen vraagstuk" van allerlei standpunten en literatuur inzake de kunstmatige inseminatie. Daarbij wordt ook het rapport over dit onderwerp van het Humanistisch Verbond genoemd.

Het artikel zegt hierover: "Maar het Humanistisch Verbond acht een donor in bepaalde gevallen niet verwerpelijk en vindt wettelijk verbod van de k.i.d. ongewenst, al erkent het medisch-psychologische bezwaren".

-o-

Verslag opening eigen gebouw te Brunssum. (Het Vrije Volk).

Het Vrije Volk van 25 juni 1962 geeft een verslagje van de opening van het gebouwtje van het Humanistisch Verbond te Brunssum.

-o-

Kamerverslagen inzake amendement Kleijwegt Marmoetwet (Het Vrije Volk).

De beide hiervolgende Kamerverslagen van Het Vrije Volk van 28 juni en 4 juli geven een overzicht van de gang van zaken in de Tweede Kamer bij de aanneming van het amendement-Kleijwegt inzake geestelijke vorming op de openbare school.

Het Vrije Volk van 28 juni:

" Van groot belang is het amendement-Kleijwegt, ingediend om het "mogelijk te maken dat aan openbare scholen op verzoek van door de "minister tot dit doel toegelaten genootschappen op geestelijke "grondslag de leerlingen in de gelegenheid worden gesteld in de "schoollokalen vormingsonderwijs te volgen van leraren, daartoe door "deze genootschappen aan te wijzen.

" Dit amendement is een aanvulling op art. 41, waarin eenzelfde "regeling wordt voorgesteld voor godsdienstonderwijs.

" In zijn toelichting stelde de heer Kleijwegt gisteravond in de "Tweede Kamer vast, dat er de laatste jaren bij een groot deel van "de Kamer begrip is ontstaan voor het standpunt, dat wij respect "moeten hebben voor elkanders levensbeschouwelijke opvattingen.

" Het amendement is mee-ondertekend door mevrouw Van Someren "V.V.D.).

" Evenals de SGP'er ir. Van Dis, verklaarde mr. Roosjen (A.R.) "zich tegen het amendement.

" "Het ligt voor de hand, dat ik niet inga op meningsverschillen "tussen protestanten", stelde dr. Albering (K.V.P.) vast bij de be- "handeling van het voorstel. Ik wil alleen praten over de zaak zelf, "een gevoelig punt. Het betreft immers de politieke verdraagzaam- "heid van ons volk.

" Het standpunt van de K.V.P. tegenover de verdraagzaamheid en het "Humanistisch Verbond is bekend. Wij zouden ook nu de verdraagzaam- "heid willen volgen en met het voorstel van de heer Kleijwegt willen "meegaan.

" Wij erkennen de geestelijke genootschappen echter niet als ge- "lijkgesteld aan de kerken. Wij beschouwen deze genootschappen als te "zijn van een lagere orde.

" Omdat het amendement w e l een gelijkstelling met de kerken in- "houdt, kunnen wij dit voorstel niet aanvaarden. Indien echter in "het amendement zou worden opgenomen, dat het vormingsonderwijs wordt "gegeven indien de ouders daaron vragen, zou het voor ons aanvaard- "baar worden. Ik zou de heer Kleijwegt willen aanraden deze hand die "hier wordt uitgestoken, te accepteren."

" Ook voor de fractievoorzitter van de C.H.U., dr. Tilanus, woog "dit punt zo zwaar, dat hij niet voor het amendement kan stemmen.

"Toenadering.

" Minister Cals was het met de heer Kleijwegt eens, dat er op het "onderhavige punt een toenadering in de Kamer is te constateren: "Daarbij was hij echter van mening, dat een gelijkstelling van de gods- "diensten en de genootschappen op geestelijke grondslag niet in het "overgrote deel van ons volk leeft.

" Een oplossing zou kunnen worden gevonden door het toepassen "van de suggestie van dr. Albering. Het heeft geen enkele zin een "gelijkstelling of een schijnbare gelijkstelling te creëren, niemand "heeft daar behoefte aan.

" "Mijn voorstel gaat niet uit van een gelijkstelling, het gaat om "eenzelfde behandeling", antwoordde de heer Kleijwegt. Hij had er geen "bezwaar tegen in het amendement op te nemen "wier ouders daartoe "de wens te kennen geven".

" Het zou consequent zijn om deze toevoeging ook op te nemen in het "lid van het artikel, waarin over het godsdienstonderwijs wordt ge- "sproken.

" Op voorstel van de waarnemende voorzitster, mevrouw mr. Stoffels- "van Haaften, werden de verdere beraadslagingen over dit punt naar "heden verschoven, om de gelegenheid te openen de verschillende "suggesties nader te beschouwen.

Het Vrije Volk van 4 juli:

" In de lokalen van de openbare scholen voor voortgezet onderwijs "kan humanistisch vormingsonderwijs worden gegeven, als de ouders "daarom vragen.

" Dinsdagnmiddag heeft de Tweede Kamer met grote meerderheid een "amendement van de socialistische onderwijsdeskundige Kleijwegt aan- "genomen, waarin om dit onderwijs wordt gevraagd.

" Vóór stonden 118 leden: de P.v.d.A., liberalen, de K.V.P. - "uitgezonderd dr. Lucas en mr. van Theill - C.P.N. en P.S. Ook vijf "leden van de antirevolutionaire fractie stonden voor het amendement- "Kleijwegt, namelijk prof. Versteeg, mr. Biesheuvel, de onderwijsdeskun- "dige Van Bennekom, Van Eijsden en Smallenbroek.

" Tegen stonden de overige leden van de A.R., de C.H.U.-fractie en "de drie SGP'ers, in totaal 21 leden.

"Het heeft lang geduurd voor de Kamer tot een beslissing kwam. "Ik "dacht dat we overeenstemming hadden bereikt", zuchtte de kamervoor- "zitter dr. Kortenhorst, "naar zo te zien zijn we nog geen steek op- "geschoten". Op dat ogenblik had de Kamer al een uur naar de juiste "formuleringen gezocht.

" Een van de oorzaken hiervan was de wens van de KVP-er dr. Albe- "ring om het reeds gewijzigde voorstel-Kleijwegt nogmaals te laten "veranderen. Op zijn voorstel was de zinsnede "indien de ouders of de "verzorgers daartoe de wens te kennen geven" in het amendement opge- "nomen. Nu vroeg hij de tekst zo te wijzigen, dat de wens van de ouders "primair wordt gesteld.

"Discriminatie.

" De heer Kleijwegt voelde er niets voor om op dit verlangen in te "gaan. "Blijkbaar moet er ergens per se een stukje discriminatie" in "de wet komen", zei hij. "Ik vind dat niet aardig. Ik ben bereid ge- "weest een stap te doen om tot elkaar te komen. Maar als dat per se "moet door een afwijkende tekst, krijgt men mij daar niet voor".

" Prof. Versteeg was van mening, dat het niet juist zou zijn om "tegen het voorstel te stemmen, "iets van de vrijheid van onderwijs die de "grondwet voorschrijft is ook in dit amendement terug te vinden", meende hij.

" Tenslotte verklaarde dr. Albering, dat de KVP-fractie ondanks "het feit dat de heer Kleijwegt zijn suggestie niet had overgenomen, "voor het amendement zou stemmen, omdat in eerste instantie wel aan "zijn verlangen was tegemoetgekomen.

" Het voorstel van de heer Kleijwegt om ook aan het godsdienston- "derwijs de voorwaarde te verbinden, dat de ouders dit onderwijs wensen, "werd verworpen met 68 stemmen voor en 71 tegen. Tegen stonden alle "leden van de christelijke fracties.

-o-

Humanistische rubrieken in de Gelderlander Pers. (Het Arnhems Dagblad en De Gelderlander)

Het Arnhems Dagblad en De Gelderlander, beiden van 22 juni, hadden weer een Humanistische rubriek.

Een groot deel van deze rubriek werd gewijd aan het 10-jarig bestaan van het Humanistisch Verbond in België.

Verder een stukje, dat gewijd is aan de Humanistische Union, de door Gerhard Szczesny opgerichte organisatie in West-Duitsland.

Tenslotte een uittreksel uit de op Eerste Pinksterdag gehouden radio-rede in de rubriek "Geestelijk Leven" van de VARA.

-o-

Humanistische geestelijke verzorging in de gevangenissen in België.
(De Standaard - België)

Eerst thans ontvangen wij een knipsel uit de Belgische krant, De Standaard van 1 mei 1962 over dit onderwerp. Wij nemen de inhoud van het artikel hier over:

" In antwoord op een schriftelijke vraag van senator Vandekerckhove heeft de heer Vermeylen, minister van justitie, de vorige week geantwoord, dat er bij wijze van proef in de gevangenissen van Mechelen en Nijvel twee personen werden aangesteld om geestelijke verzorging te verschaffen aan de niet-confessionele gevangenen, die er om zouden verzoeken.

" Het gaat hier om een initiatief van het Humanistisch Verbond, dat zich o.m. ten doel stelt juist aan personen die geen contact wensen met enig kerkelijk genootschap, op wereldbeschouwelijk gebied steun en geestelijke verzorging te schenken.

" Van kerkelijk standpunt uit kunnen wij tegen een dergelijk initiatief niet het minste bezwaar hebben. Integendeel moeten wij juist voor een dergelijk initiatief achting en waardering opbrengen. Wanneer wij op het beginsel van de gewetensvrijheid en van de godsdienstige verdraagzaamheid staan - en dat doen wij zonder enig voorbehoud, - dan moeten wij ook het recht der vrijzinnigen erkennen om zich te organiseren en met aangepaste middelen hulp te verschaffen aan hen die een gelijkwaardige levensopvatting huldigen.

"Principieel kunnen wij dus niet het minste bezwaar hebben tegen de voorstellen van het Humanistisch Verbond en tegen het experiment van de minister van justitie. Ook in Nederland, waar het Humanistisch Verbond sterker georganiseerd is dan bij ons, werd hetzelfde probleem gesteld. De katholieke fractie, waarvan P. Mag. Stokman de woordvoerder was, heeft in de Kamer hiertegen geen enkel principieel bezwaar laten gelden en alleen de vraag gesteld hoe een dergelijke zorg in de praktijk geregeld kon worden. Hij was overtuigd dat bij gezamenlijk overleg een concrete oplossing voor dit probleem kon gevonden worden.

" Ook bij ons werd deze kwestie reeds van katholieke zijde besproken, o.m. door P. Callewaert O.P. in het tijdschrift "Kultuurleven" (februari 1962), waarin we onder meer het volgende lezen: "Wij willen aan de vrijzinnigen of de humanisten niet het recht ontzeggen hun eigen kijk op deze aangelegenheid (van de geestelijke verzorging in het leger en de gevangenissen) te hebben, en ook niet ontkennen dat het wenselijk ware dat men ook hier tot een oplossing zou komen die alle betrokkenen kan bevredigen... Het is duidelijk dat er onder de onkerkelijke massa een grote geestelijke nood heerst, en dat zeer velen onder hen niet bij de bedienaars van de eredienst terecht kunnen. Bijgevolg is het wenselijk dat er ruimte zou geschapen worden voor alle initiatieven, die aan deze nood op een authentieke wijze tegemoet kunnen komen. Maar juist deze authenticiteit is niet gemakkelijk te realiseren."

" Het probleem is inderdaad hoe een dergelijke aangelegenheid wer-
"kelijk op doelmatige wijze georganiseerd kan worden. Er is natuurlijk
"reeds de vraag in hoeverre het Humanistisch Verbond kan gelden als
"de representatieve organisatie van de vrijzinnigheid in Vlaanderen
"en in hoeverre het door de grote meerderheid der vrijzinnigen erkend
"wordt. In de huidige stand van zaken bestaat daarover zeker nog geen
"klaarheid. Maar dit ter zijde gelaten, blijft nog de vraag in hoeverre
"de vrijzinnige op enige vorm van geestelijke hulp gesteld is, nl. op
"het plan van de wereldbeschouwing. Gaat het slechts om sociale hulp
"dan wordt deze hem reeds verleend door de bestaande sociale diensten
"zowel in het leger als in de gevangnissen.

" Is het niet een beetje contradictorisch dat iemand die juist ie-
"dere hulp van een priester afwijst en volkomen onafhankelijk wenst te
"blijven inzake zijn persoonlijke en innerlijke aangelegenheden, nu de
"hulp zou inroepen van een soort lekenpriester? Terecht schrijft P.
"Callewaert hierover: "De vrijzinnige stelt zich principieel op het
"vlak van de louter medemenselijkheid, en aan geen mens kan daarbij een
"geprivilegieerde positie toekomen. Iets in de aard van een priester
"kan geen vrijzinnige zich laten aanzeggen.

" Dit zijn natuurlijk zaken die de vrijzinnigen voor zichzelf moeten
"oplossen. Zij moeten zelf uitmaken in hoeverre het begrip "geestelijke
"verzorging" voor hen zin kan hebben en in hoeverre aangestelde ver-
"tegenwoordigers van het Humanistisch Verbond hierin kunnen voorzien.
"Wij hebben in dit stukje alleen duidelijk willen maken dat er van katho-
"lieke zijde geen verzet bestaat tegen het principe, dat door dit Ver-
"bond wordt verdedigd. Het komt er slechts op aan een concrete oplos-
"sing te vinden die iedereen kan bevredigen."

-o-

Bevrijdend Denken over rationalisme, humanisme en existentialisme.

Bevrijdend Denken van 23 juni en 30 juni vervolgt zijn artikelenreeks
over rationalisme, humanisme en existentialisme. Wij hebben deze reeks ook
reeds in het vorige nummer van ons blad aangekondigd. De schrijver, C. van
Tricht, zet zijn gedachten uiteen over deze stromingen en verdedigt het ra-
tionalisme.

Over het Humanistisch Verbond zegt hij in zijn artikel van 30 juni nog:

" In een artikel over het "principieel" nihilisme (M. en W. 14-1-'61)
"zegt Jac. de Roy, naast wiens artikel er een over het "sociaal" nihi-
"lisme van Dr. J.P. van Praag, de voorzitter van het H.V., is opgenomen,
"en welke beide publicaties eigenlijk één artikel vormen:

" "In dit artikel is ons doel het nihilisme, dat een o n o n t k o o m-
"b a a r h i s t o r i s c h p r o c e e s i s, te begrijpen." (gespati-
"eerd van mij, v.T.) Dit is dus de profetie van een nihilisme dat onont-
"koombaar zou zijn. Of anders gezegd: de belijdenis van het dogma van
"het historicisme, en wel een historicisme van een naargeestige soort!

" In M. en W. van 16 juni 1962 schrijft Jac. de Roy over de publicatie
"van het Nederlands Gesprek Centrum, getiteld "Huidige mensbeschouwing":

" "Het rapport is doordrenkt van existentialisme, hetgeen geen ver-
"bazing behoeft te wekken. Want kopstukken der Nederlandse existentie-

"filosofie als Delfgauw, Van Peursen en Hans Redeker hadden zitting in de commissie. Het stemt wel tot vreugde dat de existentiële filosofie doordringt in de humanistische hoorden en dat een man als Dr. J.P. van Praag (voorzitter van de commissie) de existentiële filosofische beschouwingen uit het rapport "in geest en hoofdzaak" heeft onderschreven. Om het rapport zelf te citeren: "Ook wanneer men de existentiële filosofie niet in haar geheel aanvaardt, of wanneer men zich stelt tegenover bepaalde representanten daarvan, moet men constateren, dat zij van grote betekenis is voor het huidige denken en dus ook voor het huidige mensbeeld."

Overigens komen de namen van de existentialistische denkers in Mens en Wereld opvallend vaak voor.

Na het voorgaande komt de bewering van Dr. Bonger in genoemd boekje, evenals die van D. Heroma-Meilink voor de A.V.R.O.-microfoon op 6 maart 1962, dat het Humanistisch Verbond zo nodig moest worden opgericht om een dam op te werpen tegen de dreiging van het nihilisme, waartoe de schokkende en moreel zo diep ingrijpende ervaringen van de oorlog zo licht konden leiden, wel in een wat vals daglicht te staan.

Tegen iets dat volgens Jac. de Roy, met kennelijke instemming van Dr. J.P. van Praag, onontkoombaar is, is geen dam bestand, en zeker niet wanneer deze "dam" koketteert met datgene wat hij zou moeten keren: het nihilisme.

De religieuze tendensen zijn dus niet te miskennen, en zo de rationele krachten bij het Humanistisch Verbond geen kans zien het irrationalisme te overwinnen, dan zie ik de tijd aanbreken dat wij onze strijd ook zullen moeten richten tegen de "Humanistische Kerk", die dan echter evenmin humanistisch zal zijn als welk ander religieus humanisme dan ook."